

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Epistola imperatoris Constantini ad Alexandrum & Arium per Osium
episcopu[m] Cordubae missa. Capvt IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

ANNO CHRISTI 325. Αλέξανδρον καὶ Αρειον διαπέμπεται δι' αὐτοὺς αἰχμοῖσιν, Θησαύρου πόλεως μαζὶ τῷ Σπανιῶν Κορδούνῃσι ἐπεὶ αὐτὸν ἡγάπη καὶ διὰ πρᾶς ἥγει ὁ βασιλεὺς.

Ἐπιστολὴ Καυστανίης βασιλέως τοῦ
Αλέξανδρον καὶ Αρειον διαπέμπεται
Φεύσει διὰ Οστοῦ Θησαύρου
Κορδούνῃσι.

ΚΕΦΑΛ. Α'.

Νικητὸς Καυστανίος μέγιστος, σεβαστὸς, Αλέξανδρον καὶ Αρειῷ.

MΑΝΘΑΝΩ ἐκεῖνον ὑπῆρχθαι τὸν θρόνοτος Κυπρίματος τὸν κατέβολον, ὅπερ εὐαγέστος, ὡς πάπερ Αλέξανδρε, τῷ τῷ πρεσβυτέρῳ εἰζῆπεις, πίστιν ποτε αὐτῶν ἔχειος Φρονεῖ ὑπὲρ θνητού τοπου τῷ σὺ τῷ νόμῳ γεγεννημένων, μᾶλλον δὲ υπὲρ ματαής την τὸς Κυπρίματος μέροις παντανοιο σύντονο οἱ Αρειοί, ὅπερ οὐ μήτε πώλεις δέχεται τὸν θεόν, οὐ ἐνθυμητέοντα τοιωτὸν φραδοῦσαν τοσοῦτον λέων, απεφούσις μητέπομας. οὗτον τὸν εἰμὶν διηγούσας ἐγερθέοντος, οὐ μὴ σωμόδος ἤρνητο, οὐ δὲ ἀγιώτατος λαός εἰς ἀμφοτέροις φαστής, οὐκ τῆς τοιούτου σωμάτος ἀρμονίας ἔχωνταί. ἵκεν ἐπειρος οὐδὲ δέ ίσσον τέλος * γνώμην παρεχοντος, ὅπερ αὐτὸν εἰμὶν οὐ σωθερόποντον ιμψίδικαίως φραντεῖ, δέξασθον. οὐ δέ τούτοις οὐτέ εὐχαριτοῦντος τῷ τοιούτῳ δέχεταις τοσοῦτον λέων, οὐτέ ἐπερφτόμενον διοκρίνασθαι. ταῦτα τοιαύτας Κυπρίσις πάσσος οὐ νόμου πνοὺς αὐτάλινον τοσαύτει, ἀλλὰ αὐτῷ φελοῦς δέξιας ἐρεχθεία τοσπέντον εἴκατον φροντίης θνητος γυμνασίας ἔνεκα

ad Alexandrum & Arium mitit per virum fide dignum episcopum Cordubæ ciuitatis cuiusdam Hispaniæ: siquidem illum diligebat imperator, & summo prolequebatur honore.

Epistola imperatoris Constantini ad Alexandrum & Arium per Osium episcopum Cordubæ missa.

CAPUT IV.

Victor Constantinus, maximus, Augustus, Alexandro & Ario.

PRÆSENTIS contiouersiæ Apud Eu-
fundamentum inde iactum feb. lib. 2.
etesse intelligo, quod tu pater A-
lexander, a presbyteris de loco
quodam in lacris literis scripto
quærebas, imo vero de inani
quadam quæstionis particula sci-
ficitaris, quid quisque illorum
sentiret: tu quoque, Ari, istud
quod nec initio animo comple-
ti oportuit, aut cū fuisses com-
plexus, silentio præterisse æquum
erat, inconsiderate effutuisti.
Vnde discordia inter vos conci-
tata, concordia vero negata est,
& sanctissimus populus varie in
vtramque partem distractus, ex
totius corporis ecclesiae compa-
ge diuulsus est. Proinde vterque
vestrum vicissim alteri veniam
tribuēs, illud approbet, ad quod
non sine causa vester conseruus
vos cohortatur. At quid istud
est? neque interrogare de rebus
huiusmodi a principio æquum e-
rat, nec ad rogatum responde-
re. Tales enim quæstiones, qua-
les nulla lex necessario præscri-
bit, sed inanis dissoluti otii certa-
tio proponit, licet ad exercendi

ingenii acumen instituantur, tamen interiore mentis cogitatione continere debemus, & neque in publicos populi conuentus temere efferre, neque vulgi auribus inconsulto cōcredere. Quotus enim quisque est, qui rerum tam grauium, tantaque obscuritate inuolutarum vim vel satis accurate peruidere, vel pro dignitate explicare valeat? Et post pauca: Quocirca in talibus rebus loquacitas fugienda est, ne vel cum nos prae nostri ingenii imbecillitate, quod propositum est explicare non possimus; vel auditores inter docendum prae intelligentiae tarditate, ad accuratam sermonis instituti comprehensionē peruenire non queant, ex re alterutra populus aut in blasphemiae, aut in dissensionis necessitatem incurrat. Et paulo post: Dissidere enim a se inuicem neque honestum nec omnino fas esse creditur. Verum ut prudentiam vestram paruo exemplo commonefaciam, non vos præterit, opinor, philosophos ipsos vnius quidem disciplinæ professione omnes inter se confentire; saepè tamen postquam in aliqua parte opinionum, quas asseveratione affirmant, dissenserint, licet disciplinæ causa, quam quisque illorum tuerit, discordent, tamen ob professionem qua conspirare videntur, denuo in gratiam redeunt. Quod si res ita se habet, quid est cur non sit multo conuenientius, vt qui famuli præpotentis Dei constitutifimus, propter ipsum religionis institutum quod profitemur, consentientibus animis inter nosipos concordemus? Ceterum accuratiore cogitatione consideremus, & mente attentiore hoc quod iam a me dictum est, circumspiciamus: num recte se habeat, vt propter leuem & inanum verborum con-

γίνοιτο, ὅμως ὁ φείλορδυ εἴσω πῆς δια- ΛΗΦΟ
νοίας ἐπικλείειν, καὶ μὴ ταχχύεσσι εἰς ΣΙΛΕΥΣ
δημοσίας σωόδοις ἐκφέρειν, μηδὲ
ταῦς παιτῶν ἀκοῖς ἀσενοῖτως π-
τελεῖν. πόσθιαρ δὲ τὸν ἔκαστον, ὡς
ταχχυμάτων οὐτα μεγάλων ἐλίας
δυζεῖν διωαμιν ἢ ταχές ἢ ἀκρι-
βεῖς σωμάτων, ἢ κατ' αξίαν ἐρυθε-
σαῖς; καὶ μῆ βερεχά τοιοῦ *Φε-
τελόνος τοῖς ποιουτοῖς πιν πολυλο-
γίαν, ἵνα μήπως ἥμιλλα ἀδενεῖα τῆς φύ-
σεως ἢ ταχεπέδην ἐρυθείσας μὴ δυ-
νητέστων, ἢ τῷ διδασκομέρῳ ἀκρο-
πών βερεδυτέρα σωμάτος ταχές ἀκρι-
βεῖς τῷ ριζήσι τετέληταιν ἐλάττην μὴ
*χωρίσασαι, αὖθις δέξειται τέτων,
ἢ βλασφημίας, ἢ χλωμάτος εἰς αὐτό-
κιν ὁ δῆμος ταχείσταιν. Εἰ μὲν ἔπειται
τὸ γένος διηγοντον οὔτε περίπον, οὔτε λαός
θεμιτὸν εἶται περίπον, ἵνα δέ μικρῷ πα-
ραδείγματι τὸ ὑμετέρῳ σωματοῖς τα-
μνήσαιμι, ἵτε δὴ που καὶ τὸν φιλοσό-
φους αὐτοὺς ὡς τοῦ ἐνὶ μηδὲ ἄπαντες δό-
ματε σωμάτενται. πολλάκις δὲ ἔπει-
ται τοῦτο τῷ Στοφάστων μέρει δια-
φωνῶσιν, εἰ καὶ τῇ τῆς Πτισήμης Δρε-
πητῷ χωρὶς τοῦτο, τῷ μὲν τοῖς *σώμα-
τος ἐνώπιον πάλιν εἰς ἀλλήλοις ἐμπτεύ-
σιν, εἰ δὲ τῷτο δέ, πῶς τὸ πολλῷ μικρο-
τον οὐμάς, τὸν τοῦ μεγάτου θεοῦ θεο-
ποντας κατέστωται, τοῖς ποιαῖς τῷ ταχε-
πέδη ορηκέτας ὁμοψύχοις ἀλλήλοις εί-
ναι; Ηποκριτικὰ δὲ λογοτελεῖ μη-
δεῖν, καὶ πλεοντι σωμάτοις τῷ ριζῇ ἐνύ-
μηδῶμεν, εἴπροθῶς ἐχει, δι' ὀλίγης
καὶ ματαίων ἥγματων τοῦ οὐμῆν φιλο-

νεικατ,

ANNO 325. ^{AD} venīas, ἀδελφοῖς ἀδελφοῖς δύπλαι-
σται, καὶ τέκνα παρόστοι, καὶ τὸ τῆς
σωμάτου πέμπον ἀστεῖοί σιχονία χωεί-
ζεσθαι δὲ ὑμῖν. Σποστῷ μὲν ἐκόντες τῷ
διαβόλῳ πειρασμῷ ὁ μέγας ἡμῖν
Σῶς, ὁ σωτὴρ πάταν, κοντὸς ἄπεισον
Φως ἔξετενεν. οὐ φίσιν τῇ περινοίᾳ
πάντης ἐμριῶν τῷ θεραπευτῇ τῷ κρείτ-
οντος πλευρᾷ εἰς τέλον ἐνέκειν
συγχωρίσατε, ὅπως ὑμᾶς τὸν ἐκεί-
νον δημιουρὸν ἐμῷ περισφωνήσῃ ὑπε-
ροίᾳ, καὶ νοῦτοις ἐντάσσοντες
τὴν τῆς σωμάτου ἀγίαν κονιαρίαν ἐπα-
γάγομεν. καὶ μὲν ἐπειδεῖ τοῦ μὲν
τῆς θελας περινοίας μία θελὴ ὑμῖν ἔσται,
μία σωματίος, μία σωτηρία τῷ
κριτίσσοντος. ἀλλὰ τῷ ἐλαχίστον πολ-
τῶν Σητίσων τοῖς διαλίλοις ἀκριβολο-
γεῖσθε, καὶ μὴ τοὺς μίαν γάρματα
συμφέροτε, μένεν ἔστιν λογισμὸς
περισπεκτικοῖς, τῷ τῆς θελαρίας διπλέρη-
τῳ προτύμῳ. τὸ μὲν τοῦ τοιούτου Φι-
λίας ἔξαρτε⁽¹⁾, καὶ ἡ τῆς διαλίλειας
τίστε, οὐ τούτοις⁽²⁾ θεοῖς καὶ τῷ νόμῳ
δροκεῖσθαι πρὶν μνέστω παρ' ἡμῖν
ἀστέλλετος. ἐπανέλθετε δὲ τοὺς τοιού-
τους διαλίλους φιλίαν τε καὶ χάρεν διπλέ-
στον τῷ συμπαντὶ λαῷ τὰς σινείας
πεπλοκαστὶ ὑμεῖς τε αὐτοῖς, καὶ τοῦ
ταῖς ἐσπαντὸν φύγας ἐκκαθάρσετε,
αὖτε διαλίλοις οὐ πάγκατε. * ιδεῖα γέ-
το πολλάκις γίνεται Φιλία μή τιν τῆς
ἔχθρας διπλέσιον, αὐτοῖς εἰς καταλ-
λαγματικὸν ἐπανελθοῦσα διπλότον οὐ μο-
ργαλωάς μὲν ἡμέρας, νύκτας δὲ ἀ-
μεσέμνοις, ἵνα κάρμοί τε οὐδοντί κα-
θερός Φωτός, καὶ βίου λοιπὸν πού-
χου διφροσωπή σώζηται. εἰ δὲ μη,

Concil. Tom. 2.

Yy

tentionem fratres fratribus re-
luctentur, & liberi parentibus;
& eximia concordia, impia si-
multate per vos misere discerpa-
tur. Nostra sponte igitur diabo-
licas tentationes euitemus: &
quoniam Deus optimus maxi-
mus saluator omnium, commu-
nem suæ gratiæ lucem omnibus
porrexit, idcirco mihi eius famu-
lo quæso per vos liceat, vt illius
prouidentia præsidio adiutus,
meum conatum felicitet ad exi-
tum perducam: atque etiam vt
ipsius populū, tum verbis com-
pellando, tum ministerium erga
Deum diligenter praestando, tū
acriter admonendo, ad mutuam
concordiam traducam. Et paulo
post: Verū de diuina prouidētia,
vna vobis sit omnino fides, vnu
animorū consensus, vna de Deo
sententia. Quæ vero de leuissi-
mis istis questionib[us] inter vos
argute & subtiliter exquiritis, li-
cet non in eamdem sententiam
pedibus eatis, ea tamen intra co-
gitationis vestræ fines continere
debetis, intimo mentis recessu
recondita. Communis autem a-
amicitiae bonum, vera fides, reue-
rentia erga Deum & legis obser-
vationem, stabilis firmaq[ue] apud
nos maneat. Redite in gratiam,
& mutuam inter vos necessitu-
dinem colite, vniuersoque po-
pulo suos mutuos complexus
reddite; atque vestris ipsorum
animis contentionis labe purga-
tis, iterū amice & beneuole vos
mutuo excipite. Nam sāpenu-
mero post inimicitias depositas,
amicitia iterū reconciliata plus
folet habere iucunditatis. Date
igitur mihi dies tranquillos, &
noctes curæ ac molestiarum expertes, vt
voluptas aliqua solidi gau-
dii, & tranquillæ vitae lætitia mihi in posterum conseruetur. Quod

quidem si minus contingat, necesse est ingemiscere, lacrymis & moerore omnino confici: nec fieri potest ut vita cursum de reliquo tranquille & sedate transfigam. Nam quamdiu Dei populus (eum dico qui communis mecum erga Deum obsequio fungitur) iniqua pernicioseque contentione ab se mutuo dissidet, quomodo fieri potest ut ipse animo tranquillo consistam? Atque ut incredibilem huius doloris morsum intelligatis, sic accipite. Non ita pridem ad Nicomediensium ciuitatem aduentans, exemplo iter versus orientem mature facere constituebam. Ac me quidem ad vos citato gradu properantem, cum maiorem itineris partem confecisset, ut prope iam vobis sum esse videber, rei huiusc nuntius in contrariam cogitationem compulit: ne oculis ea videre cogerer, quae ne auribus quidem tolerare me posse plane existimabam. Deinceps igitur vestra concordia patefacite mihi ad orientem aditum, quem vos vestris dissidiis ultra citroque feruentibus interclusistis: & efficite brevi, ut cum vos pariter, tum reliquum vniuersum populum latitia gentilitem cernam, & omnes una pro communi omnium concordia & libertate, consentientibus laudum praconiis, debitas gratias Deo optimo maximo agamus.

Talia quidem mirabiliter & sapienter suadebat imperatoris epistola. Sed malum usque adeo invaluerat, ut nec imperatoris cura, nec auctoritate eius qui literas attulerat, reprimi posset.

ΑΝΝΟ
ΣΕΚΟΥ
ΒΡ

σένεν αιάκην, καὶ διαρύοις δι' ὄλου σωμάχεδαι, καὶ μιδὲ Θεὸν ζεῦσιν αἰδηνα πρᾶξις οὐφίσαδε. Τῷ γαρ τοῖς θεοῖς λαοῖς, τῷ σωθερεσπόντων λέγω τῷ ἐμῷ, οὕτως ἀδίκα καὶ βλασφεμῆς τεσθες ἀλλήλους φιλονεκία κακωεινῶν, ἐμὲ πῶς ἐγχωρεῖ τῷ λαοὺς σωματάλα γοιπόν; οὐα δὲ τῆς θητού πούτη λύπης τὸν ὑπέρβολων αἰδηνοῦθε, αἰκούσαπε. τεσθες θηταὶ τῇ Νικομηδίᾳ πόλει, παραχεῖμα εἰς τὸν ἔσαν ιππειγόμενον τῷ γνώμῃ. αἰδηνοῦ δέ μοι τεσθες ίματζήδη, καὶ τῷ πλεονι μέρεισιν υμῖν ὄντ, η τοῦτο τῷ τεσθελματος ἀγελίᾳ τεσθες τὸ ἐμπαλιν τὸ λογοπον αὐτεχειποντινα μη τοῖς ὁφελμοῖς ὁρεῖν αἰαγκαδεῖν, ἀ μιδὲ ταῖς αἰκούσι τεσθεσεμάται διωστὸν ἱγεύμενον. διοίξαπε δή μοι λοιπὸν εἰ τῇ κελ' ίματζ ὄμονοια τῆς ἔρας τὸν ὁδὸν, λι τῆς τεσθες ἀλλήλους φιλονεκίας ἀπεκλείσαπε μοι. καὶ συγκωρίσαπε τὰς θητούς υμοντος τὸν ὁμοτος τε οὐρούντος τὸν ἀλλοις ἀπαντας δήμους θηταῖν χαροντας, καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀπαιτων ὄμονοιας τε καὶ ἐλαυθερίας ὁφελμόμενον γάλεν, ἐπὶ διφήμοις λογῶν σωθημασιν, ὄμολογοπε τῷ κρέπιδον.

Τοιαῦτα μέρη διωμαστά, καὶ σφίας μετά τερητερον τε βασιλέως θητοῦλον. η δὲ καὶ τὸν θητικρατεύετον λιγὴ τῆς βασιλέως απουδήσ, η τῆς αἴσιοτητας τῷ διακονοπαρθένῳ τοῖς γερμανοῖς.